

INTERLIBER 1995. i 1996. 14. i 15. IZLOŽBA IZDAVAČKE DJELATNOSTI HRVATSKIH MUZEJA I GALERIJA

*Srježana Radovanlija Mileusnić
Muzejski dokumentacijski centar
Zagreb*

Muzeji i galerije već su niz desetljeća stalni i vrlo aktivni sudionici hrvatskoga izdavačkoga kruga, no, na žalost, nedovoljno primijećeni i bez priznanja koja im svakako pripadaju. Naime, svaka muzejska ustanova svoje kulturno blago o kojemu skrbi nastoji približiti što širem krugu kako stalnih tako i potencijalnih domaćih i inozemnih posjetitelja. Uz izložbe i muzejske predmete kao osnovne oblike komunikacije između publike i muzejskih ustanova, jedan od najstarijih načina je i popratni

*Dio publikacija s XV. izložbe izdavačke djelatnosti hrvatskih muzeja i galerija
snimio: Mato Batorović*

pisani zapis kao ustrajan borac protiv zaborava. Stoga muzeji svoje izložbe, stalne postave, prezentacije, akcije, susrete, posjete, istraživanja i otkrivanja, skupljanja i dokumentiranja bilježe i publiciraju u različitim formama, a sve više i u različitim medijima. Katalog uz izložbu, zbornik uza stručni ili znanstveni skup, monografije uz projekte, novine uza stalne aktivnosti, izvješća o radu i muzejskim aktivnostima, kalendari s odabranim ilustracijama iz muzejskih zbirki, ragnednice s karakterističnim motivima, plakati uz izložbe i događanja sve više kao umjetničke kreacije - korpus su izdavačke aktivnosti muzejskih ustanova. Često su to skromna izdanja kao deplijani ili laserske kopije kao plakati, ali i reprezentativne publikacije koje ne zaostaju za enciklopedijskim i monografskim izdanjima svjetske kvalitete. Sve, naravno, ovisi o materijalnim mogućnostima pojedinih ustanova i sve je, naravno, dokument jednog vremena i jednog povijesnog trenutka koji se nemi-

novno odražava u svim segmentima života. Tako su i godine domovinskog rata ostavile svoj trag na izdavačkoj produkciji hrvatskih muzejskih ustanova. Smanjen je broj publiciranih radova, smanjena je često i kvaliteta same izvedbe, ali - što je najvažnije - nije smanjena volja i želja za održanjem kulturne razine i očuvanjem kulturnog identiteta, štoviše, ona se ojačala povijesnom trenutku usprkos.

Muzejski dokumentacijski centar petnaest godina za redom sabire svu izdavačku produkciju hrvatskih muzeja i galerija te organizira njihovu godišnju izložbu. Trinaest godina za redom ova izložba organizirala se u sastavu Interlibera - Međunarodne izložbe knjiga i učila na zagrebačkom Velesajmu. Četrnaestom i petnaestom izložbom održan je kontinuitet ove jedinstvene i cjelokupne prezentacije muzejskog izdavaštva usprkos smanjenoj i skromnijoj produkciji, no izostala je prisutnost na zagrebačkom Velesajmu. Četrnaesta izložba održana je u prostoru novouređene knjižnice MDC-a i mogla se je razgledati od 24. do 27. listopada 1995. godine. Na izložbi su sudjelovale 73 muzejske ustanove sa 321 naslovom publikacija, 172 plakata, 22 razglednice i 2 kalendara. Već i iz naslova popisanih u popratnom katalogu-bibliografiji, uočava se angažiranost muzeja u danom povijesnom trenutku - većinom su to katalogi izložaba tematski vezanih uz domovinski rat. No, zapaženi su i projekti kulturno-povijesne tematike (npr., Paška čipka, Etnografski muzej u Zagrebu; Majstor Radovan i njegovo doba, Muzej grada Trogira; Granice Hrvatske na zemljovidima od 16. do 20. stoljeća, Muzej Đakovštine, Đakovo; Zagreb prije Zagreb, Arheološki muzej u Zagrebu), monografske likovne retrospektive (npr., Stjepan Lahovsky, Moderna galerija Rijeka; Ferdinand Quiquerez, Hrvatski povijesni muzej u Zagrebu; Slava Raškaj, Zavičajni muzej Ozalj), vodiči kroz muzejske zbirke i nove muzejske postave (npr. Medalje i plakete iz Zbirke Muzeja Slavonije, Osijek; Muzej za umjetnost i obrt - na hrvatskom i engleskom jeziku; Stalni postav starih majstora, Gradski muzej Varaždin).

Obrabreni posjetom i interesom te podržani od kolegica i kolega iz raznih hrvatskih muzeja i galerija, petnaestu jubilaru izložbu održali smo također u prostoru knjižnice MDC-a od 7. do 22. studenoga 1996. godine.

Na izložbi je sudjelovalo 67 muzeja i galerija koji su se predstavili s 280 naslova publikacija, 130 plakata, 54 razglednice i 5 kalendara. I na ovoj izložbi mogao se uočiti smanjen broj muzejskih izdanja, ali i kontinuitet produkcije pojedinih muzejskih ustanova. Tako, na primjer, uočavamo uredno izlaženje časopisa Hrvatskoga prirodoslovnog muzeja u Zagrebu "Natura Croatica", nastavak reprezentativnog niza monografskih kataloga Muzejsko-galerijskog centra u Zagrebu, kao i Umjetničkog paviljona u Zagrebu, izdanja Vodiča Gradskog muzeja u Varaždinu na engleskom i njemačkom jeziku. Treba istaknuti i studiozne i dizajnerski superiorne kataloge Hrvatskoga povijesnog muzeja, rječke Moderne galerije, Arheološkog muzeja Istre u Puli. Muzej kao istraživačku ustanovu, svojim projektom i monografijom Salonae I. i II., afirmirao je Arheološki muzej u Splitu i tako definirao model međunarodne stručne suradnje. Mogla se, također, uočiti i nova serija kataloga Tehničkog muzeja u Zagrebu, kao i pojačan interes za afirmacijom

starih zaboravljenih istraživača baštine čiji se radovi reprintiraju. Ova petnaesta izložba popraćena je i katalogom kao i sve prethodne izložbe, no, uza svoju godišnjicu, katalog je dobio i suvremeno dizajnirani omotni identitet Borisa Ljubičića.

XV. izložba izdavačke djelatnosti hrvatskih muzeja i galerija, Zagreb, MDC, 1996., detalj snimio: Mato Batorović

Vitalnost muzejske izdavačke djelatnosti, njena sveprisutnost u kulturnom svijetu, zaslužuje pozornost ne samo stručne muzejske publike nego i šire javnosti. Muzejske ustanove sve više skreću pozornost na svoju jedinstvenu kulturnu pojavnost opredijelivši se i za suvremenu tehnologiju - suvremene elektroničke nositelje zapisa. Katalog izložbe na CD-ROM-u, šetnja izložbenim prostorijama na Mreži - nisu više rijetki i usamljeni slučajevi. Štoviše, muzeji ovim suvremenim pomagalima postaju još popularniji, cjenjeniji i posjećeniji. Stoga smatramo da ove izložbe u organizaciji MDC-a, kao jednogodišnje jedinstvene slike cjelokupnoga hrvatskog muzejskog izdavaštva, trebaju prezentirati i ovaj aspekt suvremenog izraza. Time će upotpuniti i potvrditi svoju neophodnost i dobrodošlicu kako na hrvatskoj tako i na svjetskoj kulturnoj pozornici. Nadamo se da će izložbe MDC-a u sljedećim godinama bilježiti ovu uzlaznu putanju suvremenog muzejskog izdavaštva te da će se naše želje i obistinirati.

Katalog izdanja hrvatskih muzeja i galerija za 1996, izdavač: Muzejski dokumentacijski centar

SLOVENSKA ZUBARSKA ZBIRKA

*Marija Počivavšek
Bronica Gologranc Zakonjšek
Muzej novejšje zgodovine
Celje*

U svibnju 1993. u Muzeju novije povijesti Celje otvorili smo stalni postav, koji je po svome sadržaju jedinstven u Sloveniji: izložili smo, naime, stari zubarski alat te pomagala i opremu, koje su u radu rabili zubotehničari i zubari.

Usprkos ugledu koji (je) slovenska medicina uživa(la) u svijetu, ona u slovenskim muzejima još nije pronašla svoje mjesto. Zahvaljujući entuzijastima kojima nije svejedno što se događa s našim naslijeđem, sačuvan je zavidan dio građe iz te vrste: u našem je slučaju prim. dr. Franc Štolfa skupio više od 3.000

Dječja muzejska publika

komada građe te vrste, koji govori o razvitku zubarske tehnike kod nas, a koje su mu povjerili pojedinci iz čitave Slovenije. Budući da je veličina zbirke prešla okvire kojima pojedinac još može vladati, dr. Štolfa je počeo razmišljati o zubarskome muzeju, povezo se s muzejskom strukom i čitavu je zbirku povjerio Muzeju novije povijesti Celje na trajnu zaštitu i čuvanje. Kao stručni djelatnici muzeja sada se brinemo o toj zbirci, čuvamo je, dokumentiramo i, naravno, prikazujemo javnosti.

U svibnju 1993. javnosti smo prvi put predstavili slovensku zubarsku zbirku, iako smo zbog nedostatka prostora - na raspolaganju smo imali samo tri prostorije - mogli izložiti samo jedan njezin dio.

Muzeološko predstavljanje zubarske zbirke zamišljeno je tako da su naprije predstavljene dvije potpune zubarske ordinacije, a u tehničkom dijelu zubarski i zubotehnički instrumenti i pomagala. Prva ordinacija datira iz razdoblja prije prvoga svjetskog rata. Sastoji se od stolca, koji već ima pomično uzglavlje, na njega je pričvršćen reflektor, a pokraj je zubna bušilica na nožni pogon i pljučavnica. Desno od stolca je umivaonik te ormarići s lijekovima,